

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoeni; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gillhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeck, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggelen; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poortwerd; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswert; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Iets over de methode der prediking. II. — Uit de Schrift: Schuldbelijdenis met muziek (2 Kron. 30:21). — Kerkelijk leven: „Drachten". Buchmanbeweging. De zelfstandigheid der plaatselijke kerk, VI. — Even parkeren: Het Gebod der Oogen. — Literatuur en kunst: Een boek vol problemen. — Pop. wetensch. schetsen: Jonathan en David. — Geestelijke adviezen: Van Karl Barth. — Vakwetenschap en praktijk: Geloofs- en gebedsgenezing. — Uit de historie: Kuyperiana, V. — Persschouw. — Kerkenieuws.

HOOFDARTIKEL

Iets over de methode der prediking.

II.

Den vorigen keer bleek ons, dat Paulus te Corinthe (en overal) afstand gedaan heeft van menselijke overtuigingskracht, waarmee men in deze wereld menschenharten tracht te veroveren, en waarvan men vooral in Griekenland een bepaalde techniek gemaakt heeft. Hij zegt nu ook, waarom hij zoo te Corinthe gekomen was. Hij had Christus te prediken en Dien gekruisigd. We moeten daarbij letten op de eigenaardige wijze, waarop de apostel zich uitdrukt. De Staten-Vertaling heeft: „Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd". Prof. Grosheide vertaalt: „Want ik was niet tot de slot-som gekomen iets anders te weten dan Jezus Christus en Dien gekruisigd". Paulus is niet naar Corinthe gekomen met de gedachte, als resultaat van lang nadenken, om daar zóó, op deze wijze, het getuigenis Gods te spreken. Hij heeft niet bij zichzelf overlegd, op weg naar Corinthe, om het daar eens zoo te doen, en daar nu eens een andere methode te volgen. Als hij dat gedaan had, dan zouden de Corinthiërs hem kunnen verwijten, dat hij voor hun stad de verkeerde methode gekozen heeft, en hem dus verwijten kunnen zijn verkeerd psychologisch inzicht om het te Corinthe zoo te doen. En daar ging de strijd ook over met de gemeente van Corinthe. Zij hadden juist vele bezwaren tegen de wijze van Paulus' optreden. Zij vonden zijn rede ook verachtelijk. Maar hij is niet bij wijze van eindconclusie, bij wijze van veranderd inzicht, te Corinthe gekomen met het evangelie van Jezus Christus, zonder menselijke overtuigingskracht, maar omdat hij altijd het evangelie zoo gepredikt heeft, en dit evangelie zijn eigen overtuigingskracht meebrengt — de Geest Gods en de kracht Gods. Zoo was de apostel in zijn methode gebonden, overal, en te Corinthe en te Rome enz. En hiermede vervalt ook de naar voren gebrachte gedachte, dat Paulus na zijn mislukking te Athene van methode zou zijn veranderd, dat hij het te Athene verkeerd gedaan heeft, en het nu eens zóó probeeren wilde. Hij is juist nooit van methode veranderd, omdat hij trouw bleef aan zijn ontvangen mandaten.

Zoo heeft Paulus te Corinthe het getuigenis Gods gepredikt zonder heel dat menselijke apparaat, dat in deze wereld gebruikt wordt om zijn woorden kracht bij te zetten. Immers dit getuigenis Gods is den Joden een ergernis, en den Grieken een dwaasheid. Den Joden een ergernis, want hun hoogmoed komt er tegen in verzet: Jezus Christus en Dien gekruisigd. Want de Jood wil met pracht en praal als voor de oogen der geheele wereld verheerlijkt worden, maar ook hij wordt met zijn wetsvervulling en zijn nationalisme aan het kruis van Christus veroordeeld, en God be-tuigt ook hem, dat hij alleen leven en tot glorie komen kan door Jezus Christus en Dien gekruisigd. En den Grieken een dwaasheid, want de Griek leeft bij het licht van zijn eigen sophia, en

verklaart zichzelf daarbij voor zelfgenoegzaam. Zoo wil hij bij zijn rede-licht het kruis van Christus verklaren. Maar God betuigt ook den Griek, dat zijn sophia veroordeeld is aan het kruis van Christus, want niet hij verklaart kruis en opstanding, maar Christus verklaart alle dingen, zoodat ook de Griek buigen moet voor het openbaringsgezag van Jezus Christus, en Dien gekruisigd.

En omdat het getuigenis Gods aan de wereld, dat Paulus te brengen heeft in het evangelie van Jezus Christus en Dien gekruisigd, den natuurlijke mensch verbrijzelt in zijn hoogmoedig streven (de Jood) en in zijn hoogmoedig denken (de Griek) daar kan de apostel juist niets beginnen met menselijke overtuigingskracht, en in verband daarmee met heel het menselijke apparaat, daarvoor uitgedacht. Want de overtuigingskracht der Grieken is ingesteld op het denken en streven dezer wereld; ingesteld op den natuurlijke mensch om zijn denken en zijn streven in het gevel te komen. Maar het evangelie van Jezus Christus en Dien gekruisigd gaat daar rechtstreeks tegen in, en komt met geheel iets nieuws, met een openbaringsinhoud, dien de natuurlijke mensch geneigd is te weerspreken, en te verwerpen. Wat zal de apostel nu met menselijke overtuigingskracht?

Dus heeft de apostel voor het oog der wereld zichzelf ontwapend! De methode dezer wereld om zich aanhang te verwerven heeft hij afgevoeren. Wij kunnen dan ook begrijpen, wat de apostel nu zegt in vers 3: „En ik was in zwakheid, en in veel vrees en beven bij u". Paulus was niet ziek te Corinthe gekomen, of zoo iets, maar de apostel was gekomen als iemand, die zichzelf ontwapend heeft, die zijn wapenrusting heeft afgelegd: de menselijke overtuigingskracht, waarmee iedere wijsgeer bijv. zich safe gevoelde en zich in staat achtte zijn gedachten te propageeren. Zoo moest de apostel, naar den mensch ontwapend, wel preeken met innerlijke ontroering: wat zal hieruit groeien, hoe zal ik hier gehoor krijgen? In Handelingen 18 wordt ons dan ook medegedeeld, dat Christus zijn Heer hem in een nachtgezicht bemoedigde, en zeide: „Wees niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet, want ik ben met u, en niemand zal de hand aan u slaan, om u kwaad te doen, want ik heb veel volks in deze stad". En dit nu hadden de Corinthiërs in den apostel niet gezien: de man, die absoluut gebonden was aan zijn opdracht, zóó, dat het ook zijn wijze van optreden geheel beheerschte. Niet gezien, dat deze man volkomen slaaf was ook in de methode der prediking, opdat wie roeme, alleen roemen zou in den Heere.

En waar hij naar den mensch ontwapend was, daar was hij nu naar den Geest gekomen in volle wapenrusting. Want, zoo vervolgt hij in vers 4: „En mijn woord en mijn verkondiging kwam niet met overredende woorden van wijsheid, maar met het bewijs van den Geest en de kracht. Naar den mensch ontwapend, had hij naar den mensch volkomen moeten mislukken te Corinthe. En toch kreeg de apostel gehoor, toch vond het evangelie ingang, toch werden menschenharten veroverd en voor eeuwig gewonnen, toch formeerde Christus Zichzelf te Corinthe een gemeente, en werd ook in deze stad Zijn Naam beleden als Redder, als Zaligmaker der wereld. Dit was het nieuwe te Corinthe: een rede, een boodschap, zonder menselijke overtuigingskracht, met al den aankeve van dien, en toch droeg Paulus' kerygma vruchten, toch kwamen er menschen op het gehoor van het gepredikte woord. Met deze rede (logos) en met deze verkondiging (kerygma) van Paulus kwam dan ook mee de Geest Gods en de kracht Gods. Niemand was gekomen, omdat Paulus hem overtuigd had, niemand was verblind als door een vuur van menschenhand ontstoken, maar ieder

Zoo'n filosoof.

Op de klacht dat Dr Kuyper „meer wijsgeer is dan theoloog", gaan we niet in, eenvoudig wijl deze klacht niet gripbaar is. Meer wijsgeer, d.w.z. meer Christelijk wijsgeer, dan Christelijk theoloog, kan iemand uit officie, naar zijn gaven, krachtens roeping moeten zijn. Denk slechts aan een hoogleraar in de Christelijke wijsbegeerte. Daar steekt dus niets verkeerd in.

Dr A. KUYPER,
„De Heraut", No. 948, 19 Jan. 1896.

was gekomen, door Christus Zelf overwonnen. Die menschenharten overwint in Geest en in kracht. Door zijn verkondiging, zijn kerygma, vrij te houden van menselijke overtuigingskracht en dies van menselijke methodes om harten te veroveren, heeft de apostel in zijn kerygma vrij baan gegeven aan het welbehagen Gods. Hij heeft zichzelf gebonden, ook in de methode, opdat de loop van het evangelie niet verhinderd zou worden, en de kracht Gods tot zaligheid haar wonderen werken zou te Corinthe.

En het was de gemeente zelf, die door deze wijze van optreden van den apostel de schoonste vruchten heeft geplukt. Immers, nu hun gepredikt is Jezus Christus en Die gekruisigd, zonder menselijke overtuigingskracht, zonder belooning van menselijke overtuigingskracht, maar in betooning van Geest en van kracht, nu zijn zij te Corinthe ook niet geloovig geworden langs den weg van menselijke overtuigingskracht, zoodat het geloof in Jezus Christus rusten zou op de fascinerende woorden van den apostel, of op zijn suggestieve kracht. Het geloof (namelijk het gelooven in Jezus Christus) rust nu op de kracht Gods, die met de prediking meekwam, wordt nu gedragen door de eeuwige kracht Gods zelf, die niet weg te slaan is met menselijke overtuigingskracht, en waarop alle pijlen des boozen, om hun het geloof in Jezus Christus te ontnemen, afschampen. Het geloof der Corinthiërs rust nu op dezelfde kracht, waarmee Jezus Christus uit de dooden is opgewekt, waardoor straks hemel en aarde vergaan, de kracht van Gods onbewegelijk koninkrijk zelf. Zoo heeft niet Paulus, maar zoo heeft de God des welbehagens Zelf een fundament onder de gemeente geschoven, waarop zij staan kan, waarop zij haar geloof belijden kan, hoezeer hel en satan woeden, hoezeer deze wereld ook tracht het geloof in Jezus Christus weg te redeneeren met woorden van menselijke wijsheid. God heeft Zichzelf een gehoor bereid te Corinthe, en Hij heeft dat gedaan uit de heerlijke krachten van Zijn eeuwig koninkrijk. Zoo moest ook de apostel zelf wel roemen in den God des welbehagens alleen, en in Jezus Christus, Die hem gezonden had. En zoo moest de gemeente van Corinthe, in plaats van den apostel verwijten te maken, den Heer Jezus Christus danken Zijn apostel en Zijn slaaf zóó gezonden te hebben, hem bindende ook in de methode der prediking, opdat het welbehagen Gods een koninklijk priesterdom te Corinthe formeerde, met een onbewegelijke geloofskracht, wijl rustend op Gods onbewegelijke krachten zelf.

En nu willen wij niet vergeten, dat de apostel zijn kerygma, zijn verkondiging altijd zóó uitgedragen heeft, zonder het apparaat van menselijke overtuigingskracht. En in 2 Tim. 4:17 zegt Paulus van zijn bevrijding voor den wereldschen rechter, in verband met zijn prediking onder de heidenen: „De Heere stond mij bij, en heeft mij kracht gegeven, opdat door mij de prediking (het kerygma) zou worden volbracht en al de volken haar zouden hooren. (Vertaling van Dr C. Bouma in de Korte-Verklaring-Serie.) Hier spreekt dus de apostel van zijn apostolische roeping en betekenissen voor heel de heidenwereld. En deze apostolische roeping is geweest, dat door hem de verkondiging van het kerygma „Jezus Christus en

Dien gekruisigd" zijn afsluiting vinden zou. Wanneer de apostel zijn kerygma heeft voleindigd, dan is de loop van het evangelie van Jezus Christus voor heel de wereld verzekerd, dan zal dit kerygma er blijven tot aan de wederkomst van Christus. Met andere woorden: waar de apostel zulk een groote betekenis heeft gehad voor het kerygma van het koninkrijk Gods, daar heeft hij dat ook voor de methode, waarmee dit kerygma komt, en bindt de apostel ook ons, naar het bevel van Christus, aan deze methode, tot den dag van Christus' wederkomst. Overal, waar wij dus het kerygma van het koninkrijk der hemelen uitdragen, krijgen wij met de methode te doen, want de methode is zóó, dat aan het welbehagen Gods vrij baan gegeven moet worden. 1 Cor. 2:1-5 is derhalve geen incidenteel geval zoodat wij zouden kunnen zeggen, het gaat hier over een methode, neen, het gaat hier over de methode, van kracht voor een ieder, die mandaat tot prediken ontving, hetzij in de kerk, hetzij in de zending, hetzij bij den evangelisatiearbeid.

In een slotartikel nog meer hierover.

H. v. d. B.

UIT DE SCHRIFT

Schuldbelijdenis, met muziek.

.... ter tijd nu, als het brandoffer begon, begon het gezang des HEEREN met de trompetten, en met de instrumenten van David, den koning van Israël. 2 Kron. 29:25-27.

.... De Levieten nu en de priesters prezen den HEERE, dag op dag, met sterkluidende instrumenten des HEEREN. 2 Kron. 30:21.

We zouden er haast overheen lezen. En als het goed tot ons doordringt, kunnen we er haast niet overheen komen. We zijn geneigd, een interpellatie te houden: is het den schrijver der Kronieken niet bekend, dat dit een tijd van boete, berouw en schuldbelijdenis is?

Een volk dat met zijn koning afgezakt is: Achaz, ridder van de droeve figuur, die onder de beukende slagen Gods zijn heil en heil bij de vijanden Gods zoekt, en zich zelfs zoóver verlaagt, dat hij offert aan de goden der Syriërs die hem verslagen hebben, in de hoop, dat ze hem óók eens vriendelijk aankijken zullen.

Die dan, als ook dat niet baat, in zijn roekeloze woede zich op den Tempel des HEEREN en de Tempelgereedschappen wrekt. „Dit was de koning Achaz" (2 Kron. 28:22), en zijn volk was net zoo.

Nu is Achaz begraven, en Hizkia koning. Die wil het weer ophalen.

De gesloten en verontreinigde Tempel gereinigd en heropend; er ging een week mee heen, om het vuil uit den Tempel weg te halen...! Een week is er noodig voor de priesters, om weer dienstbekwaam te worden door heiliging. En zoo gaat het voort: gereedschap, volk, alles is onbruikbaar, besmet door zonden en afgoderij.

Wat is alles verzaakt, verziekt, bedorven! Zondoffers en brandoffers moeten gebracht, voor Koning en volk, voor priesters en levieten.

Bloed moet er vloeien, bloed en nog eens bloed, om verzoening te doen. Hoort bij dat alles muziek? Jaren lang is het Pascha, net als alle hooge feesten en heel de heilige dienst des HEEREN, verwaarloosd, verzuimd, geminacht, geweigerd.

Bijengeroepen door boden van den koning, zal het volk het Pascha weer gaan vieren. Maar de onkunde is zoo groot, dat velen niet de minste notie hebben, hoe het moet worden gevierd, en zich het oordeel des HEEREN zouden hebben op den hals gehaald, als niet de voorbode van Hizkia bij God tusschenbeide was getreden. 't Is er wel droef gesteld, bij die feestgangers!

Hoort bij dat alles muziek? Is dat niet een schrijnend contrast, een wanklank, een dissonant zonder oplossing?

Schuldbelijdenis met muziek, is dat niet een tegen Gods? Kermen, klagen, slaan op de borsten, scheuren der kleeren, was dat niet passend geweest?

De Schrift spreekt anders. De muziek van het Tempelorkest, indertijd door David ingesteld, was een gebod van God geweest (29:25).

Hizkia wil de reformatie volledig doen zijn; geen half werk leveren. Ook de Tempelmusiek moet weer klinken; ook dat is een spraak van het vergaderde volk tot den HEERE. Zoo wilde God het; zoo wil Hizkia het.

30:21 vermeldt uitdrukkelijk: met sterkluidende instrumenten des HEEREN, letterlijk: met instrumenten der macht des Heeren.¹⁾

Dus: instrumenten, waarmee men de macht der genade des Heeren prees.

Musiek, als middel tot reformatie. Om het hart te treffen, zoodat het doorbreekt tot geloof, en tot den Heere weerkeert.

Musiek, om 't hart te verbreken in berouw en schuldbelijdenis. Om den Heere te doen aangrijpen

in Zijn belofte, in Zijn verbond, dat van geen wankelen weet. In Zijn genade en barmhartigheid. (2 Kron. 30:9.)

Musiek, om te leeren zeggen: „Verhoor mij toch, bewijs mij Uw genade, en antwoord mij, die voor Uw aanzicht sta". En, aangrijpend de belofte van ontferming, te betuigen: „Uw aangezicht, in gunst tot mij gewend, schenkt mij in 't kort verzoening van vreugde".

Schuldbelijdenis met muziek. Want uit het berouw van Psalm 51 wordt de jubel van Psalm 150 geboren.

Er is geen rechte schuldbelijdenis, zonder het zien en aangrijpen van de genade des Heeren. En die móet een zondaar wel loven doen.

Bidden leert aanbidden. „Want Uw is het koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid", daar loopt het gebed op uit.

En bovendien, een menschenstem is zoo klein, zoo enkel. Te zwak en te simpel voor lofzang. Als God in den Heiland dan toch ook zoo groot is in goedheid, dan moet wel alles in beweging komen voor Hem, tot Hem.

Een wóórd alleen kan het niet zeggen, wat er leeft in een begenadigde. Dan grijpt hij om zich heen, om hulp. Dan moet alles hem bijstaan in lof. Aarde, rivieren en bergen kan hij niet laten zingen, die kan hij slechts óproepen. (Psalm 98).

Instrumenten heeft hij om 't grijpen; dan moeten die helpen loven!

En dan blijft het nog zoo ver beneden wat God waard is.

Maar dáár mogen we mee volstaan: met alles te geven, wat God eerst óns gaf. Alles in actie te zetten, wat ons kan helpen, om Hem te zeggen, hoe hij Zijn genade óns maakt.

Mobilisatie van heel het leven, voor lofzang! Ontginning van alle schatten der schoonheid voor Hem. Zoo vallen de grenzen weg van „natuur" en „genade". Alles geadeld tot dienst!

En wat daarvoor, ook in muziek, niet kan dienen, dáármee gebroken.

Ik denk, dat hiermee heel wat muziekproblemen vervallen. En méér „cultuur"-problemen. Ik denk ook, dat we hierin nog heel wat dóór-gaande „reformatie" behoeven. David en Hizkia zagen het toch wel goed. Vanzelf, — omdat God het hen zien deed in Zijn bevel: „want dit gebod was van de hand des HEEREN, door de hand van Zijn profeten." (29:25).

Laat ons probeeren, er wat meer van te profiteeren, in plaats dat we van 't ontbreken van bevelen gaan profiteeren.²⁾

Want het getuigenis van Jezus is de geest der profetie. (Op. 19:10).

Koog-Zaandijk.

D. BROER Jr.

2) Zinspel van Dr K. Schilder, in een artikel indertijd over Adiafóra (middelmattige dingen), in „De Reformatie".

KERKELUK LEVEN

„Drachten".

Eenige weken geleden schreven we over de beslissing, die de part synode van Friesland-Zuid genomen heeft inzake „Drachten". We deden dat in tweemaal verband: a. naar aanleiding van een uittaling van Ds H. Veldkamp te Sneek, die „De Reformatie" had uitgenoodigd tot „blozen", nadat hij (Ds V.) in de bladen iets had gelezen omtrent het jongste geval-Oss; 't was een uittaling inzake het niet-beoordeelen van kwesties, die nog „sub judice" (d.w.z. nog in geding, nog onbeslist) waren; b. naar aanleiding van officiële uitspraken der particuliere synode, die als „judex" (rechter) werd voorgesteld in de beeldspraak van Ds Veldkamp. We merkten, voor wat punt a. betreft, op, dat we ook thans door Ds Veldkamp niet tot „blozen" konden gebracht worden, en gaven daartoe onderscheiden argumenten; en spraken voorts, wat punt b. aangaat, als onze meening uit, dat de particuliere synode van Friesland-Zuid in feite de door de classe Drachten gevolgde procedure had veroordeeld op een kardinaal punt¹⁾ (dat voor den wereldlijken rechter zeker niet verdoezeld zou zijn), doch dat zij voorts van eenige afkeuring van de kerkrechtelijke beslissingen der classis geen blijk gegeven had, en in datgene, wat ons daarin verkeerd schijnt uit kerkrechtelijk oogpunt, zelf ook het kwade pad bewandeld had.

En en ander nu heeft Ds Veldkamp in „Friesch Kerkblad" reden gegeven tot eenige, we zullen maar 'n zachtzinnig woord kiezen, tot eenige opmerkingen. Van Ds Veldkamps kritiek op ons blad nemen we altijd op paradoxale wijze kennis: met groote verheugenis en met diepe droefenis. Met groote verheugenis, als we op den persoon van dezen criticus zien: is hij niet bij ons weten de allerbeste lezer van ons blad? Ja, hij is het; want hij heeft eens den Friezen verzekerd, dat hij ons blad slechts ambtshalve leest. Dat „slechts" geven we gaarne cadeau; we zijn immers op het ambtelijke gesteld. Wie nu ambtshalve leest, die doet het secuurder dan wie ook. Onze beste lezer is dus deze Sneeker pastor, althans naar deze

zijne confidentie te oordeelen. Helaas, onze blijdschap om den persoon mag ons ook nu het zakelijke niet doen vergeten: de inhoud van Ds V.'s schrijven in reactie op wat in ons blad hem niet aanstaat (en heusch niet alleen daarin), is van dien aard, dat ik de Friezen beklaag, die door zulk een redactie geleid worden.

Komen we tot de zaak zelf.

Ds V. trekt aanstonds in gestrekte draf op. „Bedroevend en ontstellend" acht hij het, dat „leidende personen in ons kerkelijk leven, die zelfs de generale synode van praes-advies moeten dienen" „blijk geven", niet in te zien hoe gevaarlijk het is, „maar één woord te schrijven of te spreken, dat aan" „wantrouwen voedsel kan geven". Ds V. heeft meer dan één van die personen op het oog, doch ditmaal speciaal ondergeteekende.

„Blijk geven" aldus.

Thans de bewijzen?

Bewijsnummer één: ondergeteekende had opgemerkt, dat de particuliere synode inzake het geval-Drachten zeer, zeer sober had bericht aangaande haar besluiten, en de overwegingen voor haar kerkrechtelijke decisie niet had gepubliceerd. Nu vaart Ds V. uit. Hij geeft van mijn constateerende woorden een eigendunkelijke parafrase, en „concludeert" dan (niet uit mijn woorden, maar uit zijn z.g. parafrase), dat „het vuurtje van wantrouwen zoo lustig wordt gestookt" (door ondergeteekende natuurlijk).

Intusschen is het slechts onze Ds V., die het vuurtje van wantrouwen stookt tegen ondergeteekende. Had hij zijn lezers maar eens voorgelegd, wat we op zijn voorafgaande opmerkingen in ons artikel „Blozen" hebben geantwoord. Ze zouden dan begrepen hebben, wat we bedoelden: Ds V. meende ons te moeten verwijzen naar de gebruiken bij de wereldlijke uitspraak (zie boven in zake: „sub judice"). „Toevallig" evenwel werd precies in diezelfde dagen haarlijn (niet door een of anderen mijnheer, doch van officiële zijde) gepubliceerd, op welke rechtsgronden een hooger beroep inzake Ossche affaires was afgewezen. De wereldlijke rechtsgebruiken! Nu denken wij er niet aan, kerkelijke en wereldlijke „rechtspraak" op één lijn te stellen. Maar als Ds V. een parallel wil hebben, ja, dan kan hij hem krijgen. Overigens meen ik, niet krachtens zulk een parallel, doch op grond van kerkelijk-theologische overwegingen, dat de Gereformeerde Kerken er recht op hebben, te weten, welke rechtsgronden (inzake niet persoonlijk-intieme, doch kerkrechtelijke kwesties) de part. synode tot haar besluit hebben gebracht. Want die rechtsgronden gaan ons allen aan, omdat ze de kerkenordening raken, die ons aller communaal bezit is, de basis van ons samenleven in kerkverband.

Intusschen is Ds V. — het overkomt hem wat al te vaak — nog iets „verbijsterends" en „ontstellends" tegengekomen. We komen tot bewijs nummer twee. Weer evenwel verbijstert en ontsteelt onze ambtelijke lezer zichzelf. Als hij van „De Reformatie e.a." (of „e.s.") spreekt dan is dat natuurlijk zakelijk. Maar als ik het heb over „de vrienden van Ds V.", dan „degradeer" ik, volgens Ds V., „de meerdere vergaderingen" — excusez du peu — tot „een klikzaakje", rondom Ds V. dan natuurlijk. Maar zooveel invloed heb ik hem nooit toegedacht. We passeeren dan ook de nerveuze tirades, die volgen. Had Ds V. zijn lezers voorgelegd, wat ik in antwoord op zijn eigen kritiek schreef, ze hadden de lichtvaardigheid zijner tirades kunnen proeven. Nu zeggen we alleen maar: laat ook Ds V. nu eens letten op wat er staat en daarop ingaan. Deze manier van polemiseren is ook uit ander lectuur ons wel bekend, maar niettemin volstrekt nutteloos en op den duur crant vervelend, althans voor den oude mens. De nieuwe vindt haar te onbehoorlijk; de nieuwe mens kan zich niet vervelen; wel verblijden en bedroeven.

Tenslotte, deze auteur, die over „wantrouwen" klaagt, zuigt zelfs venijn uit het feit, dat ons blad indertijd in de rubriek „Kerknieuws" (welke door mij niet verzorgd wordt), uit de wirwar van berichten omtrent de kwestie-Drachten voorlooptig (vlak voor het afdrukken) volstaan heeft met de vermelding van wat zeker achen, uit vergelijking van twee quantitatief verschillende persberichten van den vorigen of vóór-vorigen dag. Deze serieuze voorzichtigheid wordt nu als tendentieuze berichtgeving voorgesteld — hoewel 'n week later ons blad die insinuatie logenstrafte, toen men eindelijk wist, wat er gebeurd was... Moet deze scribent tegen wantrouwen schrijven? Paradox nummer twee!

Intusschen, — Ds V. beloofde onder al deze bedrijven door, dat hij een week later zou ingaan op mijn artikel, onder h.; dat moest toen nog verschijnen. Helaas — hij deed het niet, al lagen nu enkele officiële stukken op tafel. Waarom dit zwijgen? Wel, Ds V. was in de kerk geweest en had een preek gehoord, met het thema, dat Paulus maar één ideaal had, en dat was Christus; en dat Paulus nu zich verblijdde, als die Christus maar gepredikt werd, ook al werd zijn ik danig geknaagd. Op die preek maakte Ds V. een „toepassing", die ik evenwel geen toepassing noem, wijl ze den tekst in zijn tegendeel verkeert. Die tekst zegt, dat de verkondiging van Christus (ook in het kerkrecht, want Prof. Greijdanus heeft naar Christus' recht in Zijn kerk gezezen), hoofdzaak is. Zijn recht dient men te prediken, ook al moet men deswege onbehoorlijke woorden hooren van „de vrienden van Ds V." (geen meerdere vergaderingen, hoor, doch enkele persbroeders). Toepassing lijkt me dus: spreken, op de zaak ingaan. Intusschen, Ds V. „maakte" de toepassing van „zwijgen". Juist nu de argumenten komen moesten. Zoo blijven

de Friezen zijn, verstuus' recht Woords z hij zijn anders, a Schilder

We zu hooren. T deze slech wordt, on passing a tje herste

Ds V. d mogen ma trenische op deze kunnen „kerkrech debaters, thema de

Het was zekere soc „geknauw

Inmidde nog enkel synode u enkele we ken, ook a verder ma Friesland- dere hanc doen wat van de G passing van D kerkrecht „Credo", M achterweg

Intussch strafte bij gaderingen op voorga van want bedient in men nu w van Fries canonici" zijn de k wordt op Rutgers, d éenen pro den ander gebleven g grond is van „part

Buchma

Onder „ getuigenis de clausu zake de B deze rubr gaarne, h te zijn. W tegen de teekenis e uitgelegd dan wordt beweging g gehinderd. besluiten niet af te

Het tre gehouden landsche t in het mo krijgen. M op meerde het met de Kraan (in den Theol is geweest doch door een contra 't is bij al afrekent t vergaderin lijk profet

Wij voor aan de da deze zelfd is óók geze ook toen

Waar in kerken vo mede door den kerke moeilijkte, te spreken geduld en c.a. een af dit Neder Indische B de enkele s predikant Niet in c maar ope

1) Vgl. S. G. de Graaf, Verbondsgeschiedenis, I, Kampen, 573-575.

1) De kwestie der schuldbelijdenis en haar formulering.